Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0511U000302

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 21-04-2011

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Орлов Ігор Віталійович
2. Orlov Igor Vitaliyovuch

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 08.00.09

Назва наукової спеціальності: Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 20-04-2011

Спеціальність за освітою: 7.050106

Місце роботи здобувача: Житомирська обласна державна адміністрація

Код за ЄДРПОУ: 00022489

Місцезнаходження: 10014, м. Житомир, майдан Корольова, 1

Форма власності:

Сфера управління: Кабінет міністрів

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 14.052.01

Повне найменування юридичної особи: Державний університет "Житомирська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 05407870

Місцезнаходження: вул. Чуднівська, 103, м. Житомир, Житомирський р-н., Житомирська обл., 10005, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Житомирський державний технологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 05407870

Місцезнаходження: 10005,, м. Житомир, вул. Чуднівська (Черняховського), 103

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 06.35.31

Тема дисертації:

1. Теорія та методологія бухгалтерського обліку і контролю зобов'язань суб'єктів господарювання
2. Theory and Methodology of Accounting and Control of Liabilities of Business Entities

Реферат/анотація:

1. Мета дослідження: розробка концепції трансформації зобов'язань як основи розвитку теорії та методології бухгалтерського обліку і контролю зобов'язань суб'єктів господарювання в умовах сучасних економіко-правових відносин. Об'єкт дослідження: система бухгалтерського обліку та контролю зобов'язань суб'єктів господарювання в умовах економіко-правових трансформацій Предмет дослідження: теоретико-методологічні та організаційно-практичні положення бухгалтерського обліку та контролю виникнення, трансформації та припинення зобов'язань суб'єктів господарювання в контексті юридичного та економічного підходів до зобов'язальних відносин Методи дослідження: історичний, логічний, гносеологічний, системний підхід, аналіз, синтез, індукція, дедукція, абстрагування, ідеалізація, узагальнення, бібліографічний та бібліометричний аналіз, порівняльно-правовий, математико-статистичні методи, експертні оцінки Наукова новизна полягає у розробці теоретичних та методологічних положень бухгалтерського обліку і контролю зобов'язань суб'єктів господарювання на основі концепції трансформації

зобов'язань як основи ідентифікації фактів їх зміни, що вирішує наукову проблему невідповідності теоретико-методологічних положень бухгалтерського обліку і контролю сучасним умовам економіко-правових відносин. Найбільш вагомими результатами, які характеризують наукову новизну та особистий внесок автора, є такі: вперше одержано: теоретичну концепцію трансформації зобов'язань та підхід до її відображення в бухгалтерському обліку на основі ідентифікації фактів зміни зобов'язань за їх економіко-правовим змістом, розкрито механізм прояву принципів бухгалтерського обліку в процесі визнання зобов'язань як об'єкта облікового відображення, що забезпечує розвиток методології обліку з урахуванням юридичного підходу до формування зобов'язальних відносин; комплекс організаційно-методичних положень визнання та оцінки умовних зобов'язань за виплатами працівникам на основі запропонованої їх класифікації для формування системи аналітичного обліку таких розрахунків, що забезпечує створення резервів покриття передбачуваних умовних зобов'язань з оплати праці та інших виплат персоналу підприємства; методологічні положення бухгалтерського обліку операцій з формування забезпечення виплат за облігаціями в частині розвитку елементів його методу (зокрема, визнання, оцінки, відображення в системі рахунків бухгалтерського обліку та звітності підприємства), що створює дієву правову основу регулювання відносин при погашенні зобов'язань за облігаціями для підвищення ефективності управління зобов'язаннями підприємства; удосконалено: оцінку умовних зобов'язань (в частині використання запропонованого способу найкращих оцінок та способу певного набору інтервалів значень), що забезпечує отримання релевантної інформації про величину умовних зобов'язань, їх стан і вплив на результати господарської діяльності підприємства; методологічний підхід до відображення в бухгалтерському обліку й розкриття у фінансовій звітності інформації щодо умовних зобов'язань та забезпечень витрат і платежів за ними на основі запропонованих субрахунків, розрізів аналітичного обліку, форм внутрішньої звітності, що сприяє розширенню інформаційної місткості управлінських даних і формує базу оцінки наслідків настання умовних зобов'язань; нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку умовних зобов'язань підприємства шляхом розробки Положення (стандарту) бухгалтерського обліку "Наслідки умовних фактів господарського життя", що забезпечує встановлення єдиних методологічних засад облікового відображення та формування повної, достовірної й неупередженої інформації про зобов'язання суб'єкта господарювання; теоретико-методичні положення контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками в частині запропонованої методики їх перевірки та документального забезпечення, що підвищує дієвість, достовірність й оперативність контрольних заходів щодо наявності та стану зобов'язань суб'єкта господарювання; методичний підхід до аналітичного забезпечення прийняття рішень щодо зобов'язань з оплати праці в частині відтворення людського капіталу в контексті використання системи збалансованих показників з урахуванням економічної доданої вартості (EVA) як основи розробки стратегічних карт господарської діяльності з визначенням комплексу критеріїв її ефективності; організаційні засади бухгалтерського обліку зобов'язань за позиками банків у частині документального забезпечення обліку трансформації зобов'язань та встановлення вимог до побудови системи аналітичних рахунків, що підвищує повноту облікової інформації, необхідної для потреб управління залученим капіталом підприємства; дістало подальший розвиток: методологічні засади облікового відображення зобов'язань в частині розвитку елементів методу бухгалтерського обліку на базі структуризації життєвого циклу зобов'язань як концептуальної основи розвитку теорії і методології бухгалтерського обліку й контролю в розрізі вирішення методологічних проблем ідентифікації, оцінки та класифікації зобов'язань; теоретичне обґрунтування класифікації зобов'язань на базі системного підходу з урахуванням еволюції економічних та юридичних поглядів на факти виникнення зобов'язань на мікро- та макроекономічному рівнях як основи розвитку системи рахунків бухгалтерського обліку та формування інформації про зобов'язання у необхідних для управління аналітичних розрізах; уточнення економіко-правової сутності бухгалтерських понять (зокрема, зобов'язання, процес придбання, процес постачання, процес закупівлі, постачальник, підрядник, договір постачання, договір купівлі-продажу), що сприяє впорядкуванню та однозначному використанню бухгалтерської термінології; теоретичні положення визнання й оцінки зобов'язань підприємства з урахуванням економіко-правового змісту їх трансформації, що забезпечує гармонізацію вимог національних і міжнародних стандартів

бухгалтерського обліку щодо визнання зобов'язань та застосування методів оцінки в процесі їх вартісного вимірювання; визначення сутності поняття "умовне зобов'язання" та їх класифікації для цілей бухгалтерського обліку, як основи формування єдиного методологічного підходу до відображення цього об'єкта в системі бухгалтерського обліку; процес визнання умовних зобов'язань за виділеними критеріями (оцінка умовного зобов'язання на звітну дату може бути достовірно визначена; в майбутньому існує висока ймовірність зменшення економічних вигод в результаті виникнення умовного зобов'язання або погашення наслідків його настання) та порядок відображення інформації про умовні зобов'язання у звітності, якщо їх достовірна оцінка є неможливою та існує низька ймовірність настання в майбутньому, що перешкоджає необґрунтованому відображенню умовних зобов'язань в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності суб'єктів господарювання; організація облікового відображення операцій з облігаціями з урахуванням форм зовнішнього (порука) та внутрішнього (неустойка, застава, облігаційне забезпечення) забезпечення виплат за ними, що сприяє уникненню збитків внаслідок зниження платоспроможності підприємства-емітента облігацій. Ступінь впровадження: результати дослідження впроваджено в практичну діяльність Українського національного комітету Міжнародної торгової палати, Аудиторської палати України, Головного управління економіки Житомирської обласної державної адміністрації, Головного фінансового управління Житомирської обласної державної адміністрації, Головного управління статистики у Житомирській області Державного Комітету статистики України, Головного управління Державного казначейства України у Житомирській області, Житомирського обласного управління лісового та мисливського господарства Державного комітету лісового господарства України; впровадження у практичну діяльність ВАТ "Житомирський комбінат силікатних виробів", Житомирського державного технологічного університету.

2. Purpose of research: working out of the concept of transformation of liabilities as a basis for the development of the theory and methodology of accounting and control of liabilities of business entities under conditions of present-day economic and legal relations. Object of research: system of accounting and control of liabilities of business entities under conditions of economic and legal transformations. Subject of research: theoretical and methodological as well as organizational and practical statements of accounting and control of occurrence, transformation and ceasing of liabilities of business entities in the context of juridical and economic approaches to liability relations. Methods of research: historical method, logical method, gnoseological method, system approach, analysis, synthesis, induction, deduction, abstraction, idealization, generalization, bibliographic and bibliometric analysis, comparison and legal methods, mathematic and statistical methods, expert evaluation. Scientific novelty of the results obtained lies in the development of the theoretical and methodological statements of accounting and control of liabilities of business entities basing on the conception of liabilities' transformation as the ground for identifying facts of their changes, which solves the scientific problem of inconsistency of the theoretical and methodological statements of accounting and control with the present-day conditions of economic and legal relations. The most essential results, which characterize the scientific novelty and personal author's contribution, are the following: for the first time such issues have been obtained: theoretical conception of liabilities' transformation as well as the approach towards its accounting reflection on the basis of identifying changes of liabilities according to their economic and legal content, the mechanism of revealing accounting principles in the process of recognizing liabilities as an object of accounting reflection has been disclosed, which gives the ground to the development of accounting methodology with the consideration of the juridical approach towards forming of liability relations; a set of organizational and methodological statements of recognition and estimation of contingent liabilities of payments to employees on the basis of the suggested classification for forming the system of analytical accounting of such kind of settlements, which secures the creation of reserves for covering the forecasted contingent liabilities on salaries and wages as well as other payments to company's personnel; methodological statements of accounting for transactions on forming payment provisions by bonds in the part of developing the elements of its method (in particular, recognition, estimation, reflection in the system of company's accounts and reporting), which creates an efficient legal basis for regulating relations when settling liabilities by bonds for increasing the effectiveness of managing company's liabilities; the issues have been improved as follows: estimation of contingent liabilities (in the part of applying the suggested method of the best estimates as well as a

certain set of interval meanings), which provides relevant information on the size of contingent liabilities, their state and influence on the results of company's business activity; methodological approach towards the accounting reflection and disclosure in financial statements of the information on contingent liabilities and provisions of expenses and payments on the basis of the suggested subaccounts, crosscuts of analytical accounting, forms of internal reporting, which assist in expansion the information content of management data and form the base for estimating consequences of contingent liabilities' coming; normative and legal regulation of accounting for company's contingent liabilities by working out Accounting Provisions (Standards) "Consequences of contingent events of business life", which secures the establishment of the unified methodological grounds of accounting reflection and formation of full, reliable and unbiased information on liabilities of a business entity; theoretical and methodic statements of control of settlements with suppliers and contractors in the part of the suggested methods, which increase the effectiveness, reliability and timeliness of procedures of control concerning the availability and state of liabilities of a business entity; methodic approach to analytical support of decision making concerning payroll liabilities and in the part of renewal of human capital in the context of applying the Balanced Scorecard with the consideration of the economic value added (EVA) as a basis for developing strategic cards of business activity with the specification of the set of criteria of its efficiency; organizational grounds of accounting for bank loans' liabilities in the part of the documental support of accounting for the liabilities' transformation and setting of the requirements towards the development of the system of analytical accounts, which increase the full disclosure of accounting information, necessary for managing company's borrowed capital; the following issues have undergone further development: methodological grounds of accounting reflection of liabilities in the part of the development of the elements of accounting method on the basis of structuring liabilities' life cycle as a conceptual framework of development of the theory and methodology of accounting and control from the view of solving methodological problems of identification, estimation and classification of liabilities; theoretical grounding of classification of liabilities on the basis of the system approach with the consideration of the evolution of economic and juridical views on the facts of liabilities' occurrence on micro- and macro levels as a basis of accounts' development and formation of information on liabilities in the analytical crosscuts necessary for management; specification of the economic and legal essence of accounting concepts (in particular, liabilities agreement, purchasing process, process of supplying, supplier, contractor, purchase agreement, purchase and sale), which assists in regulation and unified usage of accounting terminology; theoretical statements of recognition and estimation of company's liabilities with the consideration of economic and legal content of their transformation, which secure the harmonization of the requirements of national and international accounting standards towards recognition of liabilities and application of valuation methods in the process of their value measurement; recognition of the essence of the concept "contingent liabilities" and their classification for accounting purposes as a basis for forming a single methodological approach towards reflection of this object in the accounting system; recognition of contingent liabilities by the defined criteria (estimation of contingent liability on the reporting date can be reliably determined; there is a great probability of reducing economic benefits in the result of contingent liability occurrence or liquidation of the consequences of its coming) and the order of reflecting information on contingent liabilities in reporting in case their reliable estimation is impossible and there is little probability of occurrence in the future; this prevents from unjustified reflection of contingent liabilities in accounting and financial reporting of business entities; organization of accounting reflection of transactions with bonds with the consideration of the forms of external (guarantee) and internal (forfeit, pledge, bond provision) provision of payments by them, which assists in avoidance of losses in the result of reduction of solvency of a company issuing bonds. Implementation extent: research results have been implemented into the practice of Ukrainian National Committee of International Trade Chamber, Auditing Chamber of Ukraine, Central Administration of Economy of Zhytomyr Regional State Administration, Central Administration of Finance of Zhytomyr Regional State Administration, Central Administration of Statistics of Zhytomyr Regional State Administration, Central Administration of State Treasury of Ukraine in Zhytomyr Region, Zhytomyr Regional Administration of Forestry and Hunting of State Committee of Forestry of Ukraine; PLC "Zhytomyr Industrial Complex of Silicate Products", Zhytomyr State Technological University.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бутинець Франц Францович
2. Butynets Frants Frantsovycz

Кваліфікація: д.е.н., 08.06.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Герасимович Анатолій Михайлович
2. Герасимович Анатолій Михайлович

Кваліфікація: д.е.н., 08.00.12

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дем'яненко Микола Якович
2. Дем'яненко Микола Якович

Кваліфікація: д.е.н., 08.06.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Задорожний Зеновій-Михайло Васильович
2. Задорожний Зеновій-Михайло Васильович

Кваліфікація: д.е.н., 08.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Бутинець Франц Францович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Бутинець Франц Францович
Відповідальний за підготовку облікових документів	
Реєстратор	
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Т.А.